

φθίρεται ἡ ποίησις, καὶ παρχυροφθοῦται ἡ ἱστορία, πλὴν ἐὰν διὰ συνεχῶν σχολίων διαφωτισθῇ, ὡς ἐν τῇ γνωστῇ ἐποποιίᾳ τοῦ Βολταίρου. Εἰς τούτους καὶ ἕτεροι λόγοι προστίθενται ἐξ αὐτῶν τῶν περιφημοτέρων ἱστορικῶν ποιημάτων λαμβανόμενοι. Τῶντι, τὸ πρῶτον καὶ τελειότερον ἔπος εἶναι ἱστορικὸν, ἀλλ' ἀνάγεται εἰς τινὰ μυθώδη ἐποχὴν, καὶ ἐπομένως ἡ ποίησις ἦτο τότε δυνατὴ, μόλις δὲ ἠδυνήθη νὰ τὸ μιμηθῇ ὁ Οὐίγγιλιος, ἐπινοῶν καὶ διαστρέφων τὴν ἱστορίαν· ὅσοι δὲ μετὰ τοῦτον ἔλαβον ἱστορικὰς ὑποθέσεις, ἀπέτυχον, ὥστε, ὅπως συσταθῇ ἐκ γεγονότων ἱστορικῶν ἡ ἐποποιία, πρέπει τὰ γεγονότα ταῦτα νὰ ἦναι ὅσω τὸ δυνατόν ἀρχαῖα καὶ ἀβέβαια καὶ μυθώδη. Ὡς δὲ πρὸς τὸ δρᾶμα, ἐπειδὴ δὲν εἶναι διήγημα, ἀλλὰ παράστασις, ζητοῦμεν ἐν αὐτῷ τὸ ὁμοιακῆδες καὶ οὐχὶ τὴν πραγματικότητα, καὶ ὡς ἐκ τούτου λησμονοῦμεν τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ τοῦτο ἐλαττώνει, δὲν ἀφαιρεῖ τὰ ἄτοπα. Τελευταῖον, ὡς πρὸς τὰ μυθιστορήματα, ὅτι ἐλιγώτερα ἄτοπα ὑπάρχουσι, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπινοεῖ τὸ συμβᾶν ὁ μυθιστοριογράφος καὶ τὸ θέτει ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ, ἀλλ' ἡ παραμόρφωσις καὶ ὁ κίνδυνος τοῦ ψεύδους καὶ τῆς διαφθορᾶς εἶναι πάντοτε τὰ αὐτά. Ὡς τε, τὸ συμπέρασμα τῆς διδασκαλίας ταύτης ἤθελεν εἶσθαι, ὅτι πρέπει ν' ἀποβληθῇ ὅλως ἡ ἱστορία ἀπὸ πάσης ποιήσεως. Ἀλλ' ἡ ἐσχάτη αὕτη συνέπεια ἐλέγχει τὸ ψεῦδος αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἐξ ἧς ἐξάγεται, διότι τότε πόθεν θέλει λάβει τὸ πραγματικὸν στοιχεῖον ὁ ποιητής; δὲν εἶναι ἡ ποίησις ἰδανίκευσις τοῦ πραγματικοῦ καὶ ἀποκάλυψις τοῦ ἰδανικοῦ διὰ τοῦ λόγου; Ἄρα, ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ποίησιν ἡ ἱστορία ἢ ἡ σύγχρονος, ἢ ἡ παρελθούσα, ὡς εἰσέρχεται ἡ κοινωνία καὶ ἡ φύσις, καὶ ἡ ἀναλογία τῶν σχετικῶν δόσεων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φιλοκαλίας τοῦ ποιητοῦ, οὐδὲ βλάβη τις προκύπτει ἐκ τούτου, διότι πᾶν ἱστορικὸν ποίημα ἀγγέλλεται ὡς μικτόν, καὶ οὐδένα δύναται ν' ἀπατήσῃ, καὶ μάλιστα μεγίστη δύναται νὰ προκύψῃ ὠφέλεια ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου· ὅτι ἂν ἑνὸς μὲν χαλινώνει καὶ ρυθμίζει τὴν φαντασίαν, καὶ ὑποχρεοῖ τὸν ποιητὴν εἰς τὴν ἀναγκαιοτάτην μελέτην τῆς θετικῆς ἀληθείας, ἂν ἑτέρου δὲ ζωογονεῖ τὴν ἱστορίαν καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ἰδανικὸν ἀποκαλύπτει, καὶ οὕτως εἰς τὰς ἀνωτάτας χώρας τῆς διανοίας τὸ ἀληθὲς τοῦ ἰδανικοῦ, εἰς ὃ ἀφορᾷ ἡ ποίησις, καὶ τὸ ἀληθὲς τοῦ πραγματικοῦ, ὃ περ μελετᾷ ἡ ἱστορία, ἀρμονικῶς συνδυάζονται, ἡ ἱστορία καὶ ἡ ποίησις ἀμοιβαίως συμπληροῦνται, αὕτη δὲ, τὴν ἰδίαν φύσιν τηροῦσα καὶ τὰ ἴδια μέσα καὶ τὴν ἰδίαν ἀποστολὴν, ἀποβαίνει ἀληθεστέρα καὶ αὐτῆς τῆς ἱστορίας.

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ποιήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Ὀκτωβρίου 1866.

Π. Α. ΒΡΑΪΛΛΑΣ ΑΡΜΕΝΗΣ.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΕΝ ΚΑΝΑΔΙΚῃ ΒΙΟΥ.

(Συνέχ. καὶ τέλος. Ἰδε φυλλάδ. 396—399.)

Δ'.

Ἐν νυχτὶ θήρα.

Ὅσάκις τὸ θέρος ἔρχεται βραδὺ καὶ αἰφνίδιον κατὰ τὰ προσάρκτια τῆς Ἀμερικῆς ὡς ἐν Ῥωσίᾳ, ἀπέρχεται καὶ ταχέως, καὶ ἀπὸ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Αὐγούστου ἡ πρωϊνὴ ὁμίχλη προαγγέλλει τὴν ἐπάνοδον τοῦ χειμῶνος. Ἐπειδὴ δὲ ἤγγιζε τὸ φθινόπωρον, ὅτε ἐμελλε ν' ἀναχωρήσῃ ὁ σὶρ Ἑρρίκος Ρέδουαι, ἐπολλαπλασιάζοντο καὶ αἱ ἐκδρομαὶ καὶ αἱ θήραι. Ἡ ἀδιάκοπος ὁμῶς αὕτη δραστηριότης εἶχεν ἀρχίσει νὰ βαρύνῃ τὸν Κ. Βλούμεμπαχ, ἅμα δὲ καὶ νὰ ἀνησυχῇ αὐτὸν διὰ τὴν Γιαννοῦλαν, ἣτις ἐξ ἐναντίας ἐπεδίδετο χείρουσα εἰς τὸν ἐνεργητικὸν τοῦτον βίον. Οἱ Καναδοὶ ἀπῆντων αὐτὴν πανταχοῦ διατρέχουσιν ἀτρόμητον τὰ δάση ὡς ἄλλη ἀμαζών, ἡ δὲ φήμη τῶν κατορθωμάτων αὐτῆς διεδόθη ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου μέχρι Φρεδεरिकουπόλεως. Ὁ Βλούμεμπαχ, ὅστις κατ' ἀρχὰς εἶχεν εὐχαριστηθῇ ὅτι ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ εὗρεν ἐπὶ τέλους κατὰ τὴν ἐρημίαν ἐκείνην ἀντικείμενά τινα τέρψεως, ἐπεθύμει νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὴν εἰς βίον πλέον γαλήνιον, καὶ ἐλυπεῖτο ὅτι ἤρνηθη τὰς ἐξαιτίας, αἵτινες ἤρμοζον μᾶλλον πρὸς τὴν δεδοκιμασμένην αὐτῆς ψυχὴν ὑπὸ τῶν θλίψεων. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἀπῆλθον καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην πρὸς ἀλιεῖαν, ὅπου ἐμελλε καὶ νὰ προγευθῶσι μετὰ τὴν ἄγρην. Τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ, τὸ ὅποιον εἶχον ἐκλεῖξαι, ἦτο κατάλληλον· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ τῶν ὑδάτων οἱ κάτοικοι ἔχουσιν ἰδιοτροπίας, αἱ ὁρμαὶ ἔμενον ὅλως διόλου ἀκίνητοι. Ὁ γέρον Βιλ, ὅστις παρεκλούθει προθύμως τὸν κύριον αὐτοῦ ὁσάκις δὲν ἦτο φόβος κινδύνου, εἶπε πολλάκις ὅτι περιττὴ ἦτο ἡ ἐπιμονή· διότι ὑψουμένου τοῦ ἡλίου ὁ τρώκτης, ὁ ὀκνηρὸς τίλλων καὶ ὁ δύσπιστος κυπρίνος καταβαίνουσιν εἰς τὰ βάθη ἵνα κοιμηθῶσι.

— Σὶρ Ἑρρίκε, εἶπεν ἡ Γιαννοῦλα, μᾶς ἐφέρετε εἰς μέρος ὅπου δὲν ἔρχονται ποτὲ ψάρια.

— Κυρίως, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ὀλίγη ὑπομονή· ῥίψατε βαθύτερα τὸ ἀγκύστρι σας . . . Θὰ ἔλθουν ψάρια. Ἐὰν ὁμῶς κάμετε κρότον, μνημονεύσατέ τα.

— Ἀς τὰ μνημονεύσωμεν λοιπὸν, ἐπέλαθεν ἐντόνως ἡ νέα. Τί βιβλίον ἔχεις ἐκεῖ, παπᾶ μου; Δὲν διαβάζομεν κανὲν τεμάχιον ποιήσεως;

— Τὸ βιβλίον τοῦτο, ἀπεκρίθη ὁ Βλούμεμπαχ, εἶναι τοῦ μελαγχολικοῦ Wordworth. Ἀνγινώσκω τὸ ὠραῖον ποίημα Pater Bell. Ἐπειδὴ ὁμῶς κου-

ράζομαι νὰ διαβάζω μεγαλοφώνως, λάβε το σὺ, σὶρ Ἑρρίκος.

Καὶ λαβὼν αὐτὸ ὁ Ἑρρίκος ἀνέγνω μετὰ μικρὸν ταῦτα·

« His face was keen as the wind
That cuts along the hawthorn fence;
Of courage you saw little there,
But, in its stead, a medley air
Of cunning and impudence.

There was a hardness, in his cheek,
There was a hardness in his eye.»

Ἦτοι·

« Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο ὁξὺ ὡς ὁ ἄνεμος ὁ διασχίζων σειρὰν ἀγρίων μελιῶν. Καὶ γενναϊότητα μὲν δὲν ἐφαίνετο ἔχων· εἶχεν ὅμως τὸ ἥθος πανουργον ἄμα καὶ θρασύ... δριμύτης ἦσαν αἱ παρειαὶ αὐτοῦ, δριμὺ δὲ καὶ τὸ βλέμμα. »

Τῇ ἀληθείᾳ, προσέθετο ὁ Ἑρρίκος διακρίψας τὴν ἀνάγνωσιν, ὅλοι γνωρίζομεν αὐτὸν τὸν Πέτρον Βέλ περί τοῦ ὁποῖου ὁμιλεῖ ὁ ποιητής· ἡ εἰκὼν αὐτοῦ εἶναι φυσικωτάτη... Ὁμοιάζει τὴν τοῦ παλαιοῦ φίλου σας, Κ. Βλούμεμπαχ.

Καὶ οὗτος μὲν ἐνεύσεν εἰς ἀπάντησιν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀνάγνωσιν· ἀλλ' ἡ Γιαννοῦλα ἠρώτησε· — Ποῖον φίλον ἐννοεῖτε; ἡ εἰκὼν αὐτὴ εἶναι ἀνθρώπου κακοῦ καὶ βδελυροῦ.

— Δὲν ἀνεγνωρίσατε τὸν ὑλοτόμον Τωβίαν Ἄρβιγκ; ἀπήντησε γελῶν ὁ Ἑρρίκος.

— Σὰς παρακαλῶ, μὴν ὁμιλεῖτε πλέον δι' αὐτὸν, ὑπέλαβεν ὁ Βλούμεμπαχ· ἐνδέχεται νὰ φανῇ σήμερον αὐρίον. Εἶδα πολλοὺς ὑλοτόμους διαθάντας καὶ διευθυνομένους εἰς τοὺς Μικροὺς Καταρράκτας.

— Μήπως ἐφάνη καὶ αὐτὸς εἰς τοὺς Μεγάλους Καταρράκτας; ἠρώτησεν ἡ Γιαννοῦλα.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ της, ἀλλὰ δὲν θὰ ἀργοπορήσῃ νὰ φανῇ, ἐκτὸς μόνον ἂν ἀπεφάσισε ν' ἀποκατασταθῇ εἰς Φρεδερικούπολιν ἢ εἰς Πόρτλανδ.

— Διὰ νὰ συστήσῃ ξυλοπωλεῖον καὶ νὰ γίνῃ μέγας ἔμπορος! προσέθετο μειδιῶν ὁ Ἑρρίκος.

— Ἄμποτε! ἐψιθύρισεν ὁ Βλούμεμπαχ. Αὐτὸ εἶναι τὸ ὄνειρόν του. Δὲν γνωρίζεις τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς, σὶρ Ἑρρίκος· αἱ ἐπιθυμίαι των σὲ φαίνονται ποταπῇ, γελοῖαι μάλιστα. Ἀδιάφορον. Αὐτοὶ τρέχουν ὀρμητικοὶ ὡς χεῖμαρρος κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν σκοπὸν των, καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θέλει νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ, ἔστω καὶ δι' ἁπλοῦ σαρκασμοῦ!

— Τὸ ὄνομα τοῦ Ἄρβιγκ προεξένησέ τινα ἀνηυχίαν εἰς τὸν Βλούμεμπαχ, ἡ δὲ Ἰωάννα ταραχθεῖσα ἠδιαφόρησε καὶ διὰ τὴν ἁλιεῖαν καὶ διὰ τοὺς

στίχους. Ὅθεν ὁ Ἑρρίκος ἠναγκάσθη νὰ κλείσῃ τὸ βιβλίον. Δὲν ἦτο ἀπίθανον νὰ ἔλθῃ ὁ ὑλοτόμος ὀργισμένος καὶ σκοπὸν ἔχων ἐκδικήσεως. Ἀνέστυραν τὰς ὀρμιάς, προσγεύθησαν ἐν τάχει καὶ ἄνευ ὀρέξεως καὶ διευθύνθησαν μετὰ ταῦτα εἰς τὴν οἰκίαν· ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπίλοιπον ἡμέραν ἦσαν μελαγχολικοί. Φόβοι ἀόριστοι ἐγεννήθησαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεκράτησε αἰωπὴ μέχρι τῆς ὥρας τοῦ τεῖλου, ὅτε ἡ Γιαννοῦλα παρεκάλει τὸν πατέρα αὐτῆς νὰ τραγωδήσῃ ἐτραγωδήσῃ δὲ καὶ ὁ Ἑρρίκος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀγγλικὴ προφορὰ, λαρυγγώδης καὶ τραχεῖα συνήθως, κινεῖ ὀπωσθὺν εἰς γέλωτα τοὺς ἀκούοντες, οὔτε ὁ Βλούμεμπαχ οὔτε ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἰσχυσάν νὰ κρατήσωσι τὸν γέλωτα αὐτῶν ἐνῶ ἐτραγώδει ὁ ξένος. Ἡ δὲ φαιδρότης αὐτῇ διέκοψεν εὐτυχῶς τὴν τόσῃ μελαγχολίαν.

— Τέλος πάντων, εἶπεν ὁ Ἑρρίκος, ἰδοὺ καὶ οἱ δύο σας εὐδιάθετοι· καταχαίρω δι' αὐτό... Τὸ τραγωῦδι σας μὲ ἀνεπθύμισε τὰ σκοτεινὰ στενὰ, ὅπου ὁ γερμανὸς κυνηγὸς ἐτοιμάζει τὴν μαγευμένην σφαίραν του, καὶ μὲ ἤλθε μία ἰδέα.

— Ποία; ἠρώτησεν ἡ νέα.

— Συγχωρήσατέ με νὰ τελειώσω, Κ. Γιαννοῦλα. Εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἐπιτήδαιοι κυνηγοί, καὶ ὅμως ἡμελήσαμεν τὸ καλῆτερον εἶδος.

— Ποῖον; ἠρώτησεν ἡ νέα.

— Τὸ jack-light, ἀπεκρίθη ὁ Ἑρρίκος.

— Πλὴν αὐτὸ γίνεται τὴν νύκτα;

— Βέβαια, ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος· μήπως φοβήσθε τὰ φαντάσματα;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ἡ Γιαννοῦλα· πλὴν ἡξεύρετε ὅτι τὴν νύκτα ἐξουσιάζει ὁ διάβολος.

— Καὶ ἡμεῖς, εἶπεν ὁ Ἑρρίκος πλησιάζομεν πρὸς τὴν νέαν, θὰ ἔχωμεν δύο τρομερὰ ὄπλα ἐναντίον τοῦ τρομεροῦ αὐτοῦ διαδόλου, ἓνα ἄγγελον... καὶ τὰ πυροβόλα μας.

Τοσαύτη δὲ εἶναι ἡ ἰσχὺς τῶν ἐπαίνων ἐπὶ τῶν ἀπείρων καρδιῶν τῶν νεανίδων, ὥστε ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἑρρίκου ἤρκεσε νὰ διασκεδάσῃ τοὺς φόβους τῆς Γιαννοῦλας, καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ μάλιστα εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς νυκτερινῆς θήρας. Τὴν ἐρχομένην ἑσπέραν ὁ Βίλ διετάχθη νὰ ἐτοιμάσῃ δύο λέμβους, εἰς ὧν ἡ μὲν θὰ ἔφερε τὸ ρῶς, ἡ δ' ἑτέρα τοὺς κυνηγούς. Ἡ ἡμέρα περῆλθε θερμὴ καὶ νεφελώδης, τὴν δὲ νύκτα οὐδὲ ἄστρον ἐφαίνετο. Ὁ μὲν Βλούμεμπαχ καὶ ἡ Γιαννοῦλα μετὰ τοῦ κωπηλατοῦντος Βίλ, ἐκάθησαν εἰς τὴν δευτέραν λέμβον, ὁ δὲ σὶρ Ἑρρίκος εἰς τὴν πρώτην, κωπηλάτην ἔχων ἐπιτήδειον Κανκδόν. Ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ ἐπέκεινα αἱ δύο λέμβοι ἐπλεον καταβαίνουσιν ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης τὸν ποταμὸν, καὶ ἀναζητοῦσιν μέρος συχνάζομενον ὑπὸ τῶν δορκάδων.

— Λοιπὸν, Κ. Γιαννοῦλα, ἤρώτησεν ὁ Ἑρρίκος, εἰς φρίνεται πάντοτε τὸ σκότος τρομερὸν;

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ἡ νέα, διότι ἔχω καλὸν σύντροφον . . . τὸν πατέρα μου.

— Καὶ ἄλλο μεγκλήτερον παλληκάρι, προσέθετο ὁ Ἑρρίκος, τὸν γέρο Βίλ. Δὲν ἤξεύρετε πόσον μὲ ἀρέσκει νὰ καταβαίνω ἡσύχως τὰ μεσάνυχτα βαθὺν καὶ ταχὺν ποταμὸν!

— Τρώντι, εἶπεν ἡ νέα, εἶναι ὠραῖον. Ἰδέτε ἐκεῖνας τὰς πυγολαμπίδας πῶς πετοῦν ὡς σπινθήρες. Εἴχετε δίκαιον, Κ. Ἑρρίκε, νὰ μᾶς φέρετε ἐδῶ . . .

— Ὁμολογήσατε, Κ. Γιαννοῦλα, ὅτι ἡ Καναδικὴ ἔχει πολλὰ ὠραῖα, τὰ ὁποῖα ἀγνοεῖτε.

— Ὅποια ἡσυχία καὶ γλυκύτης εἰς αὐτὰ τὰ σκοτεινὰ δάση! Ὅποιον μυστήριον εἰς τὰ δασύτατα αὐτὰ δένδρα! Ὑπεψιθύρισεν ἡ νέα. Πρῶτον σήμερον εἰς τὴν ζωὴν μου ἐννοῶ τὴν ὠραιότητα τῶν καλοκαιρινῶν νυκτῶν εἰς τοὺς ἐρήμους τόπους.

— Ὅταν τὰ δάση αὐτὰ δὲν θὰ σκεπάζωσι πλέον τὴν γῆν, εἶπεν ὁ Ἑρρίκος, ὅταν ἐδῶ θὰ εἶναι ἀγροί, οἰκίαι, δρόμοι, κῆποι καὶ ὑψηλαὶ καπνοδόχοι μαυρίζουσαι τὸν ὀρίζοντα, θὰ εὐρεθοῦν ἴσως ποιηταὶ ψάλλοντες τὰ κάλλη τῆς μοναξίας, καὶ τὰ ἄσματα αὐτῶν θὰ ἀντηχοῦν μεταξὺ τῶν ἀδιακόπων κρότων καὶ θορύβων βιομηχανοῦ πόλεως! . . . Τοιοῦτος εἶναι ὁ ἄνθρωπος· καταφρονεῖ ὅ,τι ἔχει καὶ ποθεῖ ὅ,τι δὲν ἔχει πλέον . . . Ἡμεῖς ὁμῶς ἄς προσπαθήσωμεν νὰ μὴ λησμονήσωμεν τὸ παρὸν, καὶ ἄς ἐνασχοληθῶμεν εἰς τὸ νυκτερινὸν μας κυνήγιον.

Μετὰ δὲ ταῦτα στραφεῖς πρὸς τὸν Βίλ·

— Μὴ λάμνεις πλέον, εἶπεν· ἄλλαξε τὸν δρόμον σου καὶ ἀνάβα κάμων ὀλιγώτερον κρόταν. Θὰ σὲ ἀκολουθήσω μακρόθεν μὲ τὴν λέμβον μου, καὶ ὅταν πυροβολήσω σταμάτισε. Σεῖς δὲ, Κ. Γιαννοῦλα, σιωπὴ!

Εἶπε καὶ ἤναψε τὸν φανόν, ὅστις ἐκρέματο εἰς τὴν πρῶραν τῆς λέμβου ὅπου ἦσαν ὁ Βλούμεμπαχ καὶ ἡ κόρη αὐτοῦ· ὁ δὲ Βίλ ἐκωπηλάτει ἀθορύβως. Ὁ φανὸς λάμπων ὡς φάρος εἴλκυσε περὶ αὐτὸν στίφη μυιῶν, κωνόπων καὶ νυκτερινῶν χρυσαλλίδων. Αἱ δύο λέμβοι περὶ τὰ πεντήκοντα βήματα ἀπέχουσαι ἡ μία τῆς ἄλλης, ἐπλεον βραδυποροῦσαι ἐπὶ τῶν διχυγῶν κυμάτων τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, ὑπὸ τὰς σκιάς τῶν δένδρων. Αἶφνης ὁ Βίλ ἔπαυσε τοῦ κωπηλατεῖν.

— Τί τρέχει; ἤρώτησεν ὁ Κ. Βλούμεμπαχ.

— Κάτι εἶναι, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρέτης.

— Τί; ἤρώτησεν ὁ Ἑρρίκος, ὅστις ἰδὼν σταθεῖσαν τὴν λέμβον προέβη ταχύτερα.

— Θεέ μου! ἀνεφώνησεν ἡ νέα.

— Ἐλάτε δά, Κ. Γιαννοῦλα, ἀνέκραξεν ὁ Ἑρρίκος· σεῖς νὰ φοβῆσθε! Ἐλα. Βίλ, λάμνε· ἄς μὴ χάνωμεν τὸν καιρὸν μας.

Ὁ Βίλ ἐπυνέλαθε τὴν κωπηλασίαν ἀλλὰ μετὰ πλείονος προσοχῆς. Ὁ δὲ Ἑρρίκος, ἰστάμενος πρὸς τὴν πρῶραν τῆς ἄλλης λέμβου καὶ ἀτενίζων τὰς δύο ὄχθας, εἶδε σκιὰν εἰσδύσασαν εἰς τὸ δάσος καὶ βαδίζουσαν περὶ τὴν ὄχθην. Ἐνῶ δὲ ἠγωνίζετο νὰ διακρίνῃ ἂν ἡ σκιά ἦτο ἀνθρώπου ἢ τετραπόδου, εἶδε δορκάδα ἐντὸς τοῦ ὕδατος, περιεργαζομένην τὸ φῶς τοῦ φανοῦ μετὰ τοσαύτης ἡδονῆς, ὡς ἂν ἦτο μεμκγευμένη. Ὁ Ἑρρίκος ἀνισήκωσεν τὴν κραβίναν, ἐπυροβόλησε καὶ ἡ ταλαίπωρος δορκάς, πληγωθεῖσα εἰς τὴν κεφαλὴν, ἐπήδησεν εἰς τὴν ὄχθην καὶ ἤλέλησε νὰ φύγῃ πρὸς τὸ δάσος.

— Φέρε με εἰς τὴν ξηράν! ἀνέκραξεν ὁ Ἑρρίκος πρὸς τὸν κωπηλάτην . . .

Καὶ πηδήσας ἔτρεξε κατόπιν τῆς πεσούσης δορκάδος.

— Τὴν ἔπιασα! ἔκραξε θριαμβεύων, λαβὼν τὴν δορκάδα ἀπὸ τῶν κεράτων. . . Μὲς Γιαννοῦλα, ἰδοῦ!

— Τόσω καλλίτερα, εἶπεν ὁ Κ. Βλούμεμπαχ· τώρα ἄς ἐπιστρέψωμεν.

— Τόσω γρήγορα, προσέθετεν ἡ Γιαννοῦλα.

— Τί νὰ κάμωμεν περισσότερον; ὁ κρότος τοῦ πυροβόλου ἐτρόμαξε τὰς δορκάδας, ὥστε δὲν εἶναι πλέον ἐλπίς νὰ φανῇ ἄλλη ἔως αὔριον. . . Ἡξεύρεις, κόρη μου, ὅτι εἶναι δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα;

Ἐνῶ δὲ ἀνέσυρε τὸ ὠρολόγιον αὐτοῦ, παράδοξός τις φωνὴ ἀντήχησε πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦτο ὁ Ἑρρίκος.

— Πατέρα μου! ἀνεφώνησεν ἔντρομος ἡ Γιαννοῦλα.

— Ἰσως εἶναι φωνὴ κυριᾶς ἀγρίας γάτας . . . Ἐ! Ἑρρίκε! θέλεις νὰ σὲ βοηθήσωμεν νὰ μεταφέρῃς τὴν δορκάδα; . . . Παράδοξον, ἐψιθύρισεν ὁ Βλούμεμπαχ, δὲν ἀποκρίνεται.

— Σιωπὴ! εἶπεν ἡ Γιαννοῦλα· ἀκούω βήματα εἰς ξηρὸν χόρτον. . . Βίλ, πῆδησε εἰς τὴν ξηράν· πήγαίνα, καλέ μου Βίλ, νὰ ἰδῇς τί τρέχει. . . Πατέρα μου, δὲν πηγαίνομεν καὶ ἡμεῖς. . . Ὁ Βίλ θὰ μᾶς φέξῃ μετὰ τὸ φανάρι.

— Στάσου, κόρη μου, πηγαίνω ἐγώ . . .

— Ὄχι, ὄχι, φοβοῦμαι, ἐπυνέλαθεν ἡ Γιαννοῦλα· πλὴν ποῦ εἶναι; ἡ φωνὴ ἐκείνη μὲ κατετάραξε.

Καὶ ἀπέβη εἰς τὴν ξηράν μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἐνῶ ὁ Βίλ, δέσας τὴν λέμβον εἰς τὴν ρίζαν δένδρου, προηγείτο φέρων τὸν φανόν. Περιήλθον δὲ εἰς τὸ δάσος περὶ τὰ πάντε λεπτὰ, μεταξὺ ἀκανθῶν καὶ ὑψηλῶν χόρτων.

— Ἀγαπητέ μου αὐθέντα! εἶπεν ὁ Βίλ σταθεῖς, ἄς μὴ προχωρήσωμεν, ὁ Θεὸς μᾶς κατηράσθη. Δὲν αἰσθάνεσθε ὁσμὴν καπνοῦ;

— Ἰδοῦ φλόγες! ἀνέκραξεν ἡ Γιαννοῦλα· ὁ πατέρα μου τὸ δάσος καίεται. Ποῦ νὰ εἶναι ὁ Ἑρρίκος; ποῦ εἴμεθα; τί νὰ κάμωμεν;

Ἐν τούτῳ ὁ καπνὸς ἐπλησίαζεν ὡς μαῦρον νέφος μεταξὺ τοῦ σκότους, ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ ἔτρεχον φλόγες. Τὰ φύλλα ἔτριζαν καίόμενα, οἱ σχοῖνοι ἐφαίνοντο ὡς στύλοι πυρὸς, καὶ κατακαίμενοι ἐπιπτον μετὰ πατάγου, ἡ πυρκαϊὰ διεδίδετο μετὰ ταχύτητος, ὡς ἀλλεπάλληλα κύματα ὠθούμενα ὑπὸ φρικώδους θυέλλης. Τὰ ζῶα ἔφευγον ὡς σκιά, σιωπηλά καὶ περίτρομα· ἡ δὲ Γιαννοῦλα, ὁ πατήρ αὐτῆς καὶ ὁ Βιλ ἠναγκάσθησαν νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν λέμβον. Αὐτοὶ φλογεροὶ ἐπιπτον εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐσβέννυντο συρίζοντες. Ὁ Βλούμεμπαχ, κλέσας τὸν ὀδηγοῦντα τὴν λέμβον τοῦ Ἑρρίκου, ἠρώτησεν αὐτόν·

— Ἡμποροῦμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς τοὺς Μεγάλους Καταρράκτας;

— Ἀδύνατον, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, διότι ἡ πυρκαϊὰ ἔρχεται ἀπ' ἐκεῖ.

Καὶ τῶντι ὁ οὐρανὸς πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐφάνετο περιφλεγής.

— Ἄς καταβῶμεν λοιπὸν τὸν ποταμὸν, εἶπεν ὁ Βλούμεμπαχ, καὶ ὁ Θεὸς βοηθός.

Καὶ περιεπύλιξε διὰ τοῦ μανδύου αὐτοῦ τὴν Γιαννοῦλαν, σιωπηλήν, ἔντρομον, κατάπληκτον καὶ περιβρεομένην ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτος. Ὁ Βιλ καὶ ὁ Καναδὸς, ὁ ὀδηγὼν τὴν ἄλλην λέμβον, ἐκωπηλάτουσαν μεθ' ὁρμῆς καὶ ἄνευ σκοποῦ. Ἐλθόντες εἰς τὰς ἐκβολὰς ἐνὸς τῶν ποταμῶν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, ὀνομαζομένην τοῦ Ἀντακαίου, ἀνῆλθον ζητοῦντες ἄστυον, καὶ ἐστάθησαν ἐπὶ τέλους ἐνώπιον οἰκίων τινῶν κατοικουμένων ὑπὸ γεωργῶν. Πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀντειλεῖ ἡ ἡμέρα. Ὁ πυκνὸς καπνὸς ἐδείκνυε ποῦ ἦτο ἡ πυρκαϊὰ· ἐξεστίνετο εἰς μέγα διάστημα, προχωροῦσα πάντοτε, ἄνευ ἐμποδίου, ἕως οὗ ὁ ποταμὸς ἀνέστειλεν αὐτήν. Ὀλόκληρον τὸ μεταξὺ τῶν Μεγάλων Καταρράκτων, τῶν λιμνῶν τοῦ Ἀετοῦ καὶ τοῦ μέρους τοῦ καλουμένου Ἀρουστούκ τρίγωνον, ἐγένετο βορρᾶ τῶν φλογῶν. Κτήνη, οἰκίαι, θημωνίαι, πάντα ἤφρανησθησαν ἐν ἀκαρεῖ, καὶ μόλις οἱ γεωργοὶ ἀφυπνισθέντες κατὼρθωσαν νὰ σωθῶσιν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀντακαίου ὑπεδέχθησαν προθύμως τὸν Κ. Βλούμεμπαχ καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καὶ μετὰ συμπαθείας ἐβλαψεν τὴν νέαν τῆς ὁποίας τὴν χάριν καὶ τὸ ἀτρόμητον πολλάκις ἤκουσαν ἐπαινούμενα· αὕτη ὅμως πυρέσσουσα καὶ ἔξω φρενῶν, δὲν ἔπνευεν ἐρωτῶσα τὸν πατέρα αὐτῆς· «Ποῦ εἶναι; ποῦ εἶναι;» Καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεφώνει γερμανιστί· «Τί ὥραία νύκτα ἐπεράσαμεν! Πόσον εὐχαριστεῖται τις πλέων εἰς τὸν ποταμὸν μεταξὺ σκότους; Ἑρρίκε! Ἑρρίκε.» Ὁ δὲ Βλούμεμπαχ, βλέπων τὴν ἐπίφοβον θέσιν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐφρόντιζεν· ἠγνόει τί ἔγεινε καὶ αὕτη αὐτοῦ ἡ κατοικία. Ὅτε δὲ ἐσβέσθησαν ἐντελῶς αἱ

φλόγες καὶ ἐψυχράνθη τὸ ἔδαφος ὥστε νὰ δύναται τις νὰ πατήσῃ, διέταξε τὸν Βιλ νὰ ὑπάγῃ νὰ παρητήσῃ κατὰ πόσον ἐβλαψεν ἡ πυρκαϊὰ τὰ κτήματα αὐτοῦ. Ὁ γέρον ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ ἄλλου κοπηλάτου καὶ ἀνέβη τὸν ποταμὸν μέχρι τῶν Μεγάλων Καταρράκτων· εἶδε δὲ ὅτι πᾶν τὸ ἀνήκον εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ, οἶον δένδρα, ἀγροὶ, οἰκίαι, εἶχον καταστραφῇ. Ἐπανερχόμενος δὲ πρὸς τὸν Βλούμεμπαχ, ἀπέβη περιεργείας χάριν μετὰ τοῦ συντρόφου αὐτοῦ εἰς τὸ μέρος ὅπου ὁ σὶρ Ἑρρίκος ἀφροῦ ἐφρόνευσε πὴν δορκάδα ἐγένετο ἄφικτος. Πάντα τὰ πέριξ, ὅσον ἐφθάνεν ὁ ὀφθαλμὸς, ἦσαν πυρίκαυστα· σωρὸς τις μόνον καλλάμων καὶ βρύων, καθὼ καίμενος μεταξὺ ὑδάτων, ἐσώζετο, καὶ ἐκεῖ, μεταξὺ τῶν πυριφλέκτων λευφάνων δορκάδος, εἶδον τὸ σῶμα τοῦ σὶρ Ἑρρίκου ἡμίκαυστον καὶ φέρον ἐμπεπηγμένην βαθύτητα εἰς τὴν καρδίαν μακρὰν μάχιραν, ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ ὕλοτόμοι.

Ἐπειδὴ δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ πυρκαϊαὶ συνέβαινον συνεχῶς κατὰ τὰ δάση, δὲν ἐφρόντισαν νὰ μάθωσι τὸν αἴτιον τῆς τοιαύτης καταστροφῆς. Οἱ γεωργοὶ ἠσχολήθησαν εἰς τὴν ἀνοικοδομήν τῶν οἰκιῶν καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν αὐτῶν· ὁ δὲ Βλούμεμπαχ καταβληθεὶς ὑπὸ διπλῆς συμφορᾶς δὲν ἠθέλησε νὰ μείνῃ περιπλέον εἰς τὰς ἐρημίας, ὅπου ἤλπιζε νὰ εὕρῃ εἰρήνην. Πολὺς χρόνος παρήλθεν ἕως οὗ καθησυχάσωσιν ὁπωσοῦν οἱ ἐκ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης νυκτὸς παλμοὶ τῆς Γιαννοῦλας· ἀπώλεσεν ὁμως ὅλην τὴν γενναιότητα, τῆς ὁποίας εἶχε δώσει ἐσχάτως δείγματα, καὶ ἐγένετο πλέον δειλὴ ἢ προτοῦ. Οὐδέποτε δὲ ἀνεκάλυψεν αὐτῇ ὁ πατήρ τὰ περὶ τοῦ σὶρ Ἑρρίκου.

Ὅτε ἐπιβάντες εἰς πλοῖον ἐπέστρεπον εἰς τὴν Εὐρώπην, τῶν ἐπιβατῶν τις ἀνεθυμίζε τὰς δυσκολίας καὶ τοὺς κινδύνους εἰς οὓς ὑπόκεινται οἱ ἄποικοι κατὰ τὴν Καναδικήν. «Ἄ! προσέθετο ὁ Βλούμεμπαχ, εὐκολώτερον εἶναι νὰ ἐκρίζωθῶσιν ὅλα τὰ ἄγρια χόρτα τῶν ἀπεράντων ἐκείνων πεδιάδων, παρὰ νὰ ἐκρίζωθῃ ἀπὸ ψυχὴν πονηρὰν καὶ ἀχρεῖαν ὁ φθόνος καὶ τὸ μῖσος· ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνον εἶναι νὰ πατήσῃ τις τὴν οὐρὰν ἐχίδνης, παρὰ νὰ προσβάλῃ καρδίαν ἀλαζόνα καὶ ἀσπλαγχνον.»

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΑΘΗΝΑΙΟΝ

καὶ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

Καὶ τὸ Ἀθηναίων καὶ ἡ Ἑταιρία τῶν Φίλων τοῦ